

Diari de Girona

Director: Jordi Xargayó i Teixidor.

Caps de redacció: Josep Callol (Girona i Comarques), Alfons Petit (Opinió i Dominical), Oriol Puig (Edició digital).

Seccions: Laura Fanals (Política), Jordi Roura (Esports), David Céspedes (Suplements).

Conseller delegat: Jordi Molet. Direcció comercial: Anna López. Imprimeix: Impressions Intercomarcals SA. Distribució: GLV, S.L. 972 40 06 30. Dipòsit legal GE-2-1958. Any XLIV

FUNDAT EL 1889

© Diari de Girona, SA. Girona. Tots els drets reservats.

DdG

Opinió

La quarta gran humiliació a la humanitat

Agustí Casanova i Masferrer

Molts llibres teoritzen sobre el desplegament evolutiu cultural de l'ésser humà i en alguns hi figuren les tres seves humiliacions que ha sofert la humanitat i que ens conviden a ser més humils, menys pretensiosos. Exigeixen que ens acceptem amb les nostres limitacions i rebaixen el poder omnímode que alegrement ens hem adjudicat sense que ningú més el reconegui. No som el melic del cosmos. **Bertran Russell**: «De fet som una gota d'aigua impura que repta en un planeta insignificant».

La primera garrotada ens la clavaren **Copèrnic** i **Galileu**, el segon gran afront, en **Charles Darwin**, i la tercera patcada, **Sigmund Freud**, però ara en tastem resignada i desesperadament una de més vergonyosa i letal, que no deriva del raonament humà sinó de la naturalesa maltractada i que demostra el poc que hem avançat científicament: la covid-19, malgrat que orgullosament ens considerem invulnerables davant l'atzar.

La humanitat sempre havia tingut una

molt alta estima de si mateixa. Des de temps immemorials s'afirmava que la Terra era el centre de la creació i l'home, l'animal racional, l'obra perfecta.

Ens vam estarrufar quan **Claude Lévi-Strauss** proclamà que el salt gegantí de la història humana va ser el pas del menjar cru al cuit amb el maneig del foc i també la prohibició universal de l'incest. Ens hem meravellat amb les construccions d'arquitectura, enginyeria, les obres d'art i la producció literària, però hem passat vergonya quan ens hem adonat que la nostra història és un cementiri replet de persones mortes en guerres, en lluites fratricides i per abominables assassinats.

Margaret Mead considerà que el primer senyal de civilització es produí quan algú es trencà un fèmur i una persona el va curar. «En el regne animal, si et trenques la cama, mors. No pots fugir del perill, anar al riu a beure aigua o caçar per alimentar-te. Et converteixes en carn fresca per als depredadors. Cap animal sobreviu a una cama trencada el temps suficient perquè l'os curi. Un fèmur tren-

cat i curat és la prova que algú es va prendre el temps per ajudar el que va caure, curà la lesió i el posà fora de perill. Ajudar algú a superar la dificultat és el punt de partida de la civilització».

El narcisisme, l'amor propi, ha patit tres greus cops derivats de la investigació científica. Freud va escriure a «*Introducció del narcisisme*» (1914): «L'home creia en el principi de la seva investigació que la Terra, el seu domicili, es trobava en repòs en el centre de l'Univers i els planetes giraven circularment al seu voltant. Seguia així ingènuament la impressió de les seves percepcions sensorials, ja que no advertia ni adverteix cap moviment de la Terra; es troba sempre al centre d'un cercle. La situació central de la Terra li era garantia de la seva funció predominant en l'Univers, i li semblava molt d'acord amb la seva tendència a sentir-se amo i senyor del món».

«Copèrnic i Galileu ens baixaren els fums quan van treure el planeta Terra i els seus habitants, nosaltres, del centre de l'Univers i van situar-hi el Sol. L'antropocentrisme i el narcisisme, a fer punyetes».

Darwin ens humilià quan demostra que venim d'espècies inferiors. La segona castanya. Tots sabem que les investigacions de Darwin i les dels seus precursors i col·laboradors van posar fi a aquesta exaltació de l'home. L'home no és gens diferent de l'animal ni mica millor que ell; procedeix de l'escala zoològica i està pròximament emparentat amb unes espècies i, més llunyanament, amb unes altres. Les seves adquisicions posteriors no han aconseguit esborrar els testimonis de la seva equiparació, atesos tant en la seva constitució física com en les seves disposicions anímiques. Aquesta és la segona ofensa -l'ofensa biològica- inferida al narcisisme humà.

L'home, tot i que exteriorment humiliat, se sent sobirà en la seva pròpia ànima. En algun lloc del nòdul del seu jo s'ha creat un òrgan inspector, que vigila els seus impulsos i els seus actes inhibint implacablement quan no coincideixen amb les seves aspiracions. La seva percepció interna, la seva consciència, dona compte al jo en tots els successos d'importància que es desenvolupen en el mecanisme anímic, i la voluntat dirigida per aquestes informacions executa el que el jo ordena i modifica allò que volgués complir independentment. Doncs aquesta ànima no és una cosa simple, sinó més aviat una jerarquia d'instàncies, una confusió d'impulsos, que tendeixen, independentment els uns dels altres, al seu compliment correlativament a la multiplicitat dels instints i de les relacions amb el món exterior.

Freud ens acaba d'animalitzar quan posa en relleu que no som els éssers raonables i conscients i no ens podem envanir d'un comportament assenyat, atès que la nostra conducta la guia quasi sempre l'inconscient.

Per arrodonir la nostra inconsistència cultural i científica, per mostrar-nos tota la nostra fragilitat i la nostra natura trencadissa, aquí tenim la quarta gran i severa humiliació: la covid-19.

La grip espanyola el 1918-19 va matar més de 50 milions de persones, moltes més que la pesta negra del segle XIV. Del 1918 al 2020 ha passat un segle, hem enviat cosmonautes a la Lluna, hem avançat en les telecomunicacions i en l'armament. Els físics han sucumbit a la temptació del fascinant macrocosmos i ens hem oblidat del món petit, i ara un virus invisible ens està matant. Les prioritats havien de ser unes altres, primer escorcollar la terra; després, investigar el cel.

Ànims i que tinguem sort!

El recordarem sempre: inconfusible amb la seva voluminosa figura, mantenint un difícil equilibri que conservava gràcies a dues crosques que situava una mica obliques, amb un somriure a vegades sorneguer i la seva mirada observadora a la recerca d'una cadira on seure.

Malgrat les seves evidents dificultats motrius ens el podíem trobar en qualsevol oficina de l'administració o de l'últim o primer ajuntament. I la trobada es feia conversa per informar-te del projecte que l'havia portat a aquell lloc. I si li preguntaves et comentava, discretament, algun incident de la seva salut en un equilibri encara més fràgil que el físic.

En **Pere** representava la societat civil dinàmica, solidària, conscient que calia actuar obligatòriament a favor del col·lectiu de persones amb discapacitat física a les quals volia integrar. Integrar volia dir des de lluitar contra les barreres

Recordant en Pere Tubert

Jordi Sistach i Roura

VICEPRESIDENT DE LA FUNDACIÓ VIMAR. BAIX EMPORDÀ.

arquitectòniques fins a crear centres residencials o convertir-se en empresari. Amb aquest horitzó mai li va faltar feina.

La seva iniciativa sempre anava per davant de l'administració ocupada amb

tants problemes que li impedièren d'ocupar-se de tot. En Pere els indicava el camí, l'iniciava, demostrava que la pista era bona i quan tot era evident, aleshores sí, rebia el vistiplau dels de dalt.

En Pere era una escenificació del nostre país: emprenedor, compromès, intel·ligent, que no para fins a aconseguir que rutlli la seva botiga, el seu negoci; per a ell, els seus projectes d'integració de les persones amb discapacitat física. És el model català del tercer sector. En Pere sabia, però, que sense el suport de l'administració poca cosa podria fer, per això ens el trobàvem en qualsevol despatx i, a poc a poc, va aconseguir que MIFAS anés progressant.

En Pere segueix assenyalant-nos la ruta: deixar que la iniciativa vagi a càrrec dels directament afectats, la societat civil i aconseguir que l'administració aprofiti l'agilitat de la iniciativa privada controlant-la i gestionant-la dintre de les seves

competències. Tot el país està ple d'aquestes institucions sense ànim de lucre que surten des d'on es cou el problema per donar solucions de proximitat que després l'administració fa seves amb el concert o la subvenció.

D'això alguns en diuen bona governança, la que deixa fer, la que planifica tot aprofitant les sinergies de la base, la que escolta i no pontifica amb suficiència perillosa.

Perquè, compte! Encara hi ha responsables que s'incomoden davant de qualsevol iniciativa que no surti del seu àmbit polític i/o personal i somnien que en quatre anys podran fer el que costa tota una vida de dedicació constant i desinteressada com la d'en Pere. Costa de creure però és així, en Pere ho sabia i ho havia patit.

Gràcies, Pere! Potser entre tots hauríem de trobar la manera que el teu record no fos fonedís.